

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm 2019-12-19

**REMISSYTTRANDE;
Genomförande av reviderade EU-direktiv på avfallsområdet
(Ert diarienummer M2019/01776/R)**

Visita - Svensk besöksnäring är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Visita samlar ca 5 380 medlemsföretag med över 7 840 verksamheter, bl.a. hotell, restauranger, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer, turist- och eventföretag. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor.

Visita är remissinstans för ovan rubricerad promemoria och får komma in med följande

YTTRANDE

Sammanfattande synpunkter

I promemorian föreslås bl.a. att uttrycket kommunalt avfall ska ersätta termen hushållsavfall. Kommunalt avfall avser både avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll. I en verksamhet kan det uppstå både kommunalt avfall och annat avfall. Enligt förslaget i promemorian bör kommunerna ha ett grundansvar för såväl kommunalt avfall från hushåll som för kommunalt avfall från andra källor än hushåll. Avfall som produceras i en verksamhet och som inte är kommunalt avfall bör enligt uttalanden i promemorian även fortsättningsvis vara verksamhetsutövarens ansvar.

Vidare föreslås införandet av en möjlighet till s.k. frival för hantering av kommunalt avfall som uppstår i eller i samband med en yrkesmässig verksamhet. Frivalet innebär att verksamheterna kan välja att hantera det kommunala avfallet på annat sätt än genom att lämna det till kommunen.

Enligt Visitas uppfattning finns det anledning att ifrågasätta varför kommunerna ska ha ansvar för avfall som uppkommer i företagets verksamheter. Om ett sådant ansvar ska föreligga är det som vi ser det överhuvudtaget acceptabelt endast under

förutsättning att verksamhetsutövarna får en reell möjlighet till frival (inklusive möjlighet till frival av endast fraktioner av sitt avfall). Annars bör regleringen utformas på så sätt att allt det avfall som uppstår i företagens verksamheter helt hamnar utanför kommunens ensamrätt och att företagen är fria att bestämma och disponera över detta. Det Visita anser måste uppnås är helt enkelt en tydlig och praktiskt hanterbar möjlighet för de företag som så önskar att ta hand om sitt eget avfall (de resurser detta utgör) på ett hållbart sätt i den utsträckning företagen själva önskar.

Att sådant avfall som enligt nu gällande regler betraktas som verksamhetsavfall även fortsättningsvis faller utanför det kommunala ansvaret och avfallsmonopolet är därutöver av största vikt.

Rätten till frival bör – om sådant införs – fastställas tydligt i lagtext, inte vara hänvisad till och beroende av kommunernas föreskrifter. Enhetliga regler bör gälla över landet. För att frivalet ska fungera måste det vara verksamhetsutövarna, och inte i praktiken fastighetsägarna som det nu föreslås i utredningen, som har frivalsmöjligheten.

Rätten till frival måste även innefatta möjligheten att göra frival på endast en eller flera fraktioner av avfallet, inte bara på allt avfall. Detta för att det ska finnas en reell möjlighet för företagen att kunna göra ett frival över huvud taget och för att undkomma inlåsnings effekter till det kommunala ansvaret då det ofta saknas alternativ till samtliga fraktioner.

För de företag som har verksamheter i fler kommuner bör det räcka att anmäla frival till en nationell instans istället för till var och en av kommunerna. Kommunens behov av information bör kunna tillgodoses genom överföring från nationell instans till berörda kommuner.

Kommunalt avfall från verksamheter

Visita ser arbetet för hållbart företagande som ett högt prioriterat område och vi verkar på olika sätt för att inspirera, informera och skapa goda förutsättningar för våra medlemsföretags hållbarhetsarbete inom besöksnäringen. Många av våra medlemsföretag har också kommit mycket långt vad gäller detta. I detta arbete är frågorna om cirkulär ekonomi, avfallshierarkin och att avfall värderas som en resurs mycket viktiga.

I enlighet med målet om en cirkulär och hållbar ekonomi samt behovet av att ta bort hinder för att möjliggöra detta är det av avgörande vikt att föreslagen reglering anpassas så att vi får en lösning på en problematik vi har påtalat under många år.

Enligt nu gällande bestämmelse i miljöbalken (15 kap. 3 §) definieras hushållsavfall som avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet. Diskussionerna om huruvida exempelvis avfall från restauranger ska anses utgöra ”därmed jämförligt avfall från annan verksamhet” – och alltså betraktas som hushållsavfall – har pågått under många år. Restprodukter som uppkommer bland annat i restauranger inklusive bl.a. använda frityroljor anses i många fall vara jämförligt med hushållsavfall, vilket medför att kommunerna idag i grunden anser sig ha monopol på rätten att transportera, återvinna och bortskaffa detta avfall. Kommunerna kan dock medge generella undantag eller dispenser i enskilda fall och tillåta att avfallet hanteras av verksamhetsutövaren på annat sätt än i den ordning som kommunen anvisar. Då undantagsmöjligheten hanteras olika av kommunerna leder detta till skilda förutsättningar för företagen runt om i landet.

Om avfallet anses vara jämförligt med hushållsavfall ansvarar kommunen, precis som när det gäller övrigt hushållsavfall, för omhändertagandet. Betraktas det däremot som ett verksamhetsavfall kan avfallsinnehavaren (vanligtvis verksamhetsutövaren) själv avgöra vem som ska ombesörja omhändertagandet. Oavsett vem som ansvarar för omhändertagandet har dock alla avfallsinnehavare ett ansvar för att se till att avfallet hanteras på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt.

Visita har under många år ansett och framfört synpunkten att avfall från restaurangverksamhet på ett felaktigt sätt anses omfattas av definitionen hushållsavfall, jämfört med avfall från andra verksamheter. Restaurangverksamheter är näringsverksamheter och deras avfall bör på samma sätt som avfall från andra verksamheter anses utgöra verksamhetsavfall och inte hushållsavfall. Restauranger omfattas av andra krav än hushåll på att ta hand om sitt avfall, såsom t.ex. krav på fettavskiljare och hantering av förpackningar. Vidare skiljer sig både avfallsets omfattning och sammansättning markant åt från hushållsavfall. Restaurangers använda produkter kan utgöra betydande resurser (t.ex. stora mängder använd frityrolja) som de själva borde ha äganderätten att disponera över på lämpligt sätt och som bör användas i enlighet med EU:s avfallshierarki (exempelvis till biobränsle istället för att gå till kommunal sopförbränning eller biogasrötning). Vidare kan restaurangers egna och ofta mycket offensiva miljömål samt miljökrav i offentliga upphandlingar och andra upphandlingar vara svåra att nå om restaurangerna inte har möjlighet att styra hur avfallet hanteras.

Beträffande använda matlagingsoljor på restauranger kan här framhållas att Naturvårdsverket den 7 november 2017 publicerade vägledningen ”Kompletterande vägledning till definitionen av hushållsavfall – spillfett och fett från fettavskiljare”. Naturvårdsverkets uttryckliga slutsats i vägledningen är att spillfett (dvs. fett från stekbord, frityrolja m.m.) och fett från fettavskiljare inte bör ses som ett hushållsavfall

eller därmed jämförligt avfall utan som ett verksamhetsavfall. Naturvårdsverkets uppfattning och de skäl myndigheten i nämnd vägledning framför för den överensstämmer till fullo med den bedömning och tolkning av den aktuella frågan som Visita har gjort under många års tid. Vår uppfattning är alltså att bl.a. frityr- och stekfett från restauranger, storkök och liknande verksamheter inte kan anses vara sådant hushållsavfall eller därmed jämförligt avfall enligt 15 kap. 3 § miljöbalken som kommunen ensam ansvarar för inom ramen för sitt avfallsmonopol. Som nämnts ovan tolkas dock detta på olika sätt i olika kommuner, vilket medför problem för företagen. Att bl.a. sådana oljor som nu nämnts anses vara verksamhetsavfall och faller utanför kommunernas ensamrätt även i en kommande ny reglering på området är av stor vikt för företagen.

Det uppstår flera negativa effekter när avfall från restauranger och liknande verksamheter betraktas som hushållsavfall. När kommunerna har monopol på avfallshantering kan företagen inte bestämma vem som ska samla in deras avfall, det vill säga vilken entreprenör de ska anlita. Företagen kan inte jämföra eller förhandla sådant som priser, service eller behandlingsteknik. Kommunernas system för avfallshanteringen är inte enhetliga utan varierar över landet och är i högsta grad anpassade efter hushållens avfall, med till exempel optisk sortering av hushållens fraktioner – verktyg som inte är tillämpliga för det jämförliga avfallet. Många företag har idag miljöpolicies där de har formulerat miljökrav på avfallshanteringen. När kommunen bestämmer över hanteringen kan den enskilde företagaren inte påverka vad som händer med avfallet. Även detaljer som hanteringsfrekvens, hämtning viss tid på dygnet och andra villkor är inte förhandlingsbara i samma utsträckning som på en konkurrensutsatt marknad. Företag uttrycker också att det med nuvarande system finns problem att upprätthålla en samlad statistik gällande avfallet, vilket företag kan ha behov av för att själva få ett fullvärdigt beslutsunderlag men också för att kunna kommunicera med gästerna och påverka dessas beteende i positiv riktning.

Visita vill mot denna bakgrund starkt betona vikten av att företagen har valfrihet när det gäller hanteringen av avfall inom ramen för sin verksamhet. Detta behov gör sig hos många företag gällande mycket starkt när det gäller möjligheten att på egen hand – genom val av egen entreprenör – anlita någon annan än den kommunen där verksamheten är belägen anlitar för uppdraget att på ett säkert sätt ta hand om avfallet från verksamheten.

I Sverige finns sedan många år flera aktörer som på ett förtjänstfullt sätt samlar upp, transporterar och återvinner avfall från restauranger och andra verksamheter. De bidrar på så sätt till ett miljöriktigt omhändertagande av avfallet och det finns självklart ingen anledning av tro att dessa entreprenörer, anlitade direkt av restaurangerna istället för av kommunen, skulle hantera avfallet på ett sämre sätt än den kommunala

entreprenören. Snarare tvärtom. En tydlig konkurrens leder generellt till att priser drivs ned, att resursslöseri minskas samt att bättre tjänster och lösningar kan utformas. Det ligger således i såväl skattebetalarnas som miljöns intresse att en väl fungerande konkurrens skapas inom avfallssektorn, så att privata aktörer på samma villkor som sina offentliga motparter kan erbjuda konstruktiva lösningar.

Visita anser att det är mycket viktigt att de företag som så önskar har möjlighet att bland annat själva välja entreprenör för avfallshanteringen och därmed ha möjlighet att påverka exempelvis hanteringen av avfallet och de kostnader – eller till och med intäkter – detta medför för verksamheten. Ett antal företag som redan idag har kommit långt med sitt miljöarbete generellt och vill vidareutveckla detta arbete ytterligare har ett stort behov av rätten till sitt eget avfall. Det är av stor betydelse att hållbarhetsarbetet på såväl EU-nivå som nationell nivå beaktar och ger företagen möjlighet till fria val och självbestämmande över det mest effektiva och miljömässigt ansvarsfulla sättet att hantera sitt eget avfall.

I aktuell promemoria föreslås att definitionen hushållsavfall (*avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet*) ska bytas ut mot definitionen kommunalt avfall (*avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, dock inte avfall från tillverkning, avfall från jord- och skogsbruk, avfall från fiske, avlopps slam och annat avfall från avloppsnät och avloppsrening samt avfall från septitankar, bygg- och rivningsavfall och uttjänta bilar*). Vad som menas med ”*avfall från tillverkning*” utvecklas inte utan men följande anges i utredningen. ”*Med tillverkning och fiske bör avses industriell eller yrkesmässig verksamhet. Avfall från tillverkning i mindre omfattning på hobbynivå och från fiske på hobbynivå bör omfattas av uttrycket kommunalt avfall.*” Det som dock anges är att ”*Termen hushållsavfall i miljöbalken och uttrycket kommunalt avfall i avfallsdirektivet är närliggande. Båda omfattar avfall från hushåll och jämförligt avfall från annan verksamhet.*”

Visita kan härmed konstatera att samma oklarheter och gränsdragningsproblem som Visita tidigare framhållit kvarstår med den nya definitionen och dess koppling till det kommunala ansvaret för avfall. Det är därför helt avgörande för Visitas acceptans av denna definition att rätten till frival genomförs på ett sådant sätt att verksamhetsutövarna faktiskt får en reell rätt till frival (inklusive rätt till frival även för endast vissa fraktioner), vilket kommer att utvecklas nedan.

Om en reell rätt till frival inte genomförs ställer sig Visita starkt negativ till att kommunen ges ett så brett ansvar för avfall utöver hushållsavfall som föreslås i promemorian. Anföras här kan att det i ändringsdirektivet uttalas särskilt att det finns statistiska skäl bakom definitionen av kommunalt avfall och att ”*Den är neutral vad*

gäller privat eller offentlig status för aktörer som hanterar avfall och omfattar därför avfall från hushåll och andra källor som hanteras av kommuner eller på uppdrag av kommuner eller direkt av privata aktörer.” samt att ”Bestämmelserna i detta direktiv möjliggör både avfallshanteringssystem där kommunen är huvudman för att samla in kommunalt avfall och system där sådana tjänster läggs ut på privata aktörer, eller varje annat slag av ansvarsfördelning mellan offentliga och privata aktörer. Valet av system, och om de ska ändras eller inte, förblir medlemsstaternas ansvar.” Det är alltså upp till medlemsstaterna att bestämma ansvarsfördelningen mellan offentliga och privata aktörer, och fördelningen borde därmed utformas så att avfall från verksamheterna hamnar utanför kommunens ansvar. Om rätten till frival inte införs på ett korrekt sätt är det Visitas principiella ståndpunkt att kommunen endast ska ges ansvar för avfall från hushåll men inte avfall från verksamheter, av de skäl som redan angivits ovan.

I detta sammanhang önskar Visita tillägga en för branschen viktig fråga. På sidan 100 i utredningen anges att frågan om avfall från fettavskiljare ska anses vara kommunalt avfall eller inte *”får lösas i rättstillämpningen”*. Detta är inte en rättssäker och tillfredställande ordning. Om det breda ansvar för kommunen som föreslås i utredningen ska gälla så bör det även fastställas att avfall från fettavskiljare ska utgöra kommunalt avfall under förutsättning att även det omfattas av ett frival i realiteten. Om verksamhetsutövarna inte får en verklig möjlighet att göra frival angående avfall från fettavskiljare bör det tydligt fastställas att detta inte ingår i kommunens ansvar, i enlighet med Visitas redogjorda uppfattning ovan samt Naturvårdsverkets inställning i frågan.

Rätten till frival

Visita välkomnar ambitionen att införa en rätt till frival. Det förslag som föreligger innebär dock i praktiken att det inte blir möjligt för verksamhetsutövare som ger upphov till avfall att göra något frival. Som Visita kommer att utveckla nedan bör rätten till frival för det första uttryckas tydligt i lagtext och därigenom säkerställas oberoende av kommunernas lokala regler. Vidare måste det bli verksamhetsutövarna och inte fastighetsägarna som har rätt att göra frival. Slutligen måste verksamhetsutövare kunna göra frival på även endast en eller flera fraktioner. Föreslagen konstruktion förefaller närmast vara avsedd att försvåra för den som önskar välja annat än kommunens anordnade insamling. Det Visita anser måste uppnås är helt enkelt en möjlighet för de företag som så önskar att ta hand om sitt eget avfall (de resurser detta utgör) och förslaget behöver därför ändras på dessa viktiga punkter.

Visita är mycket kritisk till utredningens förslag om *vem* som bör kunna göra ett frival. Som anges i utredningen blir det i många kommuner i praktiken fastighetsägaren som

får göra ett frival. Då många av företagen inte äger sina egna fastigheter skulle de härmed bli utelämnade till fastighetsägarnas bestämmande över frivalet och i praktiken skulle de således inte få någon möjlighet att göra ett frival. En fastighet innehåller i normalfallet både hushåll och verksamheter såsom restauranger. Det förefaller osannolikt att en fastighetsägare önskar välja egen insamlare om restaurangverksamhetens avfall utgör en del av fastighetens totala avfallsfraktioner, vilket det ofta gör. Vidare ska här framhållas att avfallshämtning i princip alltid regleras i hyresavtalen. I exempelvis en galleria så sker ofta gemensam avfallshantering för samtliga hyresgäster. Fastighetsägarna behöver inte ha makten över frivalet för att hantera detta, då de fastighetsägare som måste ha gemensam sophantering kan reglera detta i hyresavtalen. Det blir helt fel att via lagstiftning ge fastighetsägarna makten över avfallshanteringen. Huvudprincipen måste vara att verksamhetsutövaren ges rätt att göra frivalet och behövs en annan hantering i en enskild fastighet får detta regleras via lokalyresavtal. Det skulle även bli märkligt ur ett äganderättsligt perspektiv att fastighetsägaren genom frivalet skulle få beslutanderätt över verksamhetsutövarens avfall.

Det föreslagna upplägget går således emot hela syftet med frivalsregleringen och skulle innebära samma negativa konsekvenser som Visita anför inledningsvis. Det skulle även medföra försämringar i företagets förhandlingsposition vad gäller hyresavtalen och härmed på ett negativt sätt stärka fastighetsägarnas position över de företag som bedriver verksamheterna. Här måste utredningens angivna alternativa lösning, dvs. att *”valmöjligheten ges till den som producerar kommunalt avfall i en yrkesmässig verksamhet”* bli verklighet. Det måste vara de som genererar avfallet som har möjlighet att göra frivalet på det sätt som passar verksamheten och miljön på bästa sätt. Olika upplägg mellan fastighetsägarna och verksamhetsutövarna vad gäller t.ex. avgiftsskyldigheten löses som sagt genom avtal mellan dessa två parter och är inte ett bärande skäl att lägga frivalet på fastighetsägarna. Inte heller i övrigt har framkommit någon god anledning för föreslagen ordning. Förslaget måste därför anpassas så att det är verksamhetsutövarna som får möjligheten att göra ett frival så det blir en rätt till frival i praktiken också.

Visita ställer sig även mycket negativ till utredningens förslag att frivalet bör gälla allt kommunalt avfall från den yrkesmässiga verksamheten. Detta kan i praktiken innebära att verksamhetsutövare tvingas stanna i den kommunala hanteringen med hela sitt avfall, då det kan vara svårt att på alla ställen i landet hitta alternativ till alla fraktioner. Visita anser att det måste vara möjligt att välja en aktör för insamlingen även av endast en eller flera avfallsfraktioner och lämna övrigt kommunalt avfall till kommunen om så verksamhetsutövaren skulle finna detta mest ändamålsenligt i förhållande till verksamheten och miljön. Detta skulle vara förenligt med direktivets uttalade mål att se till att avfall värderas som en resurs, till det cirkulära perspektivet och för att uppnå

avfallshierarkin. Det finns redan idag vissa avfallsfraktioner som ofta lämpar sig bättre med en annan aktör än den kommunala, såsom t.ex. frityroljan, och allteftersom utvecklingen på avfallsområdet går framåt kommer säkerligen fler och fler fraktioner kunna hanteras på effektivare sätt. Det är inte heller så att en sådan lösning skulle innebära att företagen då ges möjligheter att bara ta resurserna och låta kommunen gå back för kostnaderna för de andra fraktionerna då kommunen har full möjlighet att ta ut avgifter för de fraktioner företagen i så fall väljer att lämna till den kommunala hanteringen. Kommunerna kommer även i enlighet med förslaget att i mycket god tid få information om företagen önskar göra frival. Här måste det, för att möjligheten till frival ska bli en praktisk realitet och för att kommunens breda ansvar ska kunna accepteras av branschen, således öppnas upp för en möjlighet att använda frival på även endast en eller flera fraktioner av avfallet.

Visita ifrågasätter också hur rätten till frival föreslås införas rent lagtekniskt. I utredningen föreslås att det i 15 kap. 21 § MB införs att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kommunens ansvar i fråga om kommunalt avfall från andra källor än hushåll. Det föreslås vidare att det i 62 a § avfallsförordningen införs att *”den som är avgiftsskyldig enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 27 kap. 4 § första stycket 1 MB får i fråga om kommunalt avfall som har producerats i eller i samband med en yrkesmässig verksamhet hantera avfallet på annat sätt än att lämna de till kommunen eller den som kommunen anlitar (frival)”*. I hänvisad paragraf anges bl.a. att kommunen får meddela föreskrifter om renhållningsavgifter. I utredningen (s. 98) anges att *”Renhållningsavgifter ska betalas enligt den taxa som kommunfullmäktige antar (27 kap. 4-6 §§ MB) Taxan ska innehålla bestämmelser om vem som är avgiftsskyldig. I de flesta kommuner är det fastighetsägaren som är avgiftsskyldig.”* Visita ifrågasätter detta lagtekniska upplägg, att rätten till frival kommer så lågt i regelhierarkin och att frivalet till och med görs beroende av kommunens föreskrifter om renhållningsavgifter. Rätten till frival är såpass viktig att den borde lyftas och säkras tydligt i lagtext.

Med vänlig hälsning

Jonas Siljhammar
VD

Anna Sandborgh
Bitr. avdelningschef Branschjuridik

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm 2019-12-19

**REMISSYTTRANDE;
Rättsliga förutsättningar för en ändamålsenlig avfallsstatistik
och en digital lösning för spårbarhet av farligt avfall
(Ert diarienummer M2019/01776/R)**

Visita - Svensk besöksnäring är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Visita samlar ca 5 380 medlemsföretag med över 7 840 verksamheter, bl.a. hotell, restauranger, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer, turist- och eventföretag. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor.

Visita är remissinstans för ovan rubricerad skrivelse och får härmed komma in med följande

YTTRANDE

Sammanfattande synpunkter

Enligt Visitas uppfattning går det inte från skrivelsen att utläsa exakt vad anteckningsskyldigheten kommer att omfatta eller precis hur den ska redovisas elektroniskt. Det är bl.a. oklart varför föreslagna bestämmelser skiljer sig från direktivet och vad de innefattar, på vilket sätt uppgifterna ska lämnas digitalt samt på vilket sätt berörda verksamheter – som uppgår till en miljon – får (och kommer att kunna) nyttja en avfallsentreprenör för att uppfylla anteckningsskyldigheten.

Då i stort sett alla verksamheter i Sverige omfattas av aktuella utökade krav, dvs. bl.a. en stor mängd små och medelstora företag, bör kravnivån läggas på en så låg nivå som möjligt, i vart fall inte gå utöver direktivets krav.

Det bör också göras mycket tydligt för verksamhetsutövarna vilka anteckningsskyldigheter som föreligger och på vilket sätt de kan uppfylla denna

skyldighet, tex. genom tydlig vägledning från Naturvårdsverkets sida. Vidare bör det tydliggöras hur skyldigheten att inkomma med dessa uppgifter digitalt till avfallsregistret kan göras på ett så enkelt och smidigt sätt som möjligt.

Överensstämmelse med direktivet

I skrivelsen anges att dagens anteckningsskyldighet i avfallsförordningen för verksamheter där farligt avfall uppkommer ska utökas men att Naturvårdsverket bedömer att *”de föreslagna reglerna överensstämmer med och inte går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU”*.

Visita ifrågasätter om denna bedömning stämmer. I skrivelsen föreslås 54 § avfallsförordningen få följande lydelse:

”Den som bedriver en yrkesmässig verksamhet där farligt avfall uppkommer ska för varje typ av farligt avfall föra anteckningar om

- 1. när och till vem avfallet lämnas för vidare hantering*
- 2. mängden avfall som överlämnas,*
- 3. var avfallet uppkommer,*
- 4. av vem avfallet ska behandlas, och*
- 5. avsedd behandlingsmetod.*

Anteckningarna ska föras i tidsföljd innan avfallet överlämnas till en ny innehavare.”

I aktuellt ändringsdirektiv anges dock att artikel 35 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ersättas med följande:

”1. De verksamhetsutövare som avses i artikel 23.1, producenter av farligt avfall och verksamhetsutövare som yrkesmässigt samlar in eller transporterar farligt avfall eller agerar som handlare och mäklare av farligt avfall, ska föra ett register i tidsföljd över

- a) avfallets mängd, typ och ursprung, samt mängden av produkter och material som är ett resultat av förberedelse för återanvändning, materialåtervinning eller andra återvinningsförfaranden, och*

- b) i relevanta fall den destination, den insamlingsfrekvens, det transportsätt och den behandlingsmetod som förutses med avseende på avfallet.*

Som Visita kan utläsa ur föreslagen lydelse i 54 § ingår inte kravet i direktivet att anteckna *”mängden av produkter och material som är ett resultat av förberedelse för återanvändning, materialåtervinning eller andra återvinningsförfaranden”*. Nämnas kan dock att det på sid. 46 i skrivelsen anges att *”Bland annat tillkommer ett krav på att den som behandlar avfall ska redovisa mängden av produkter och material som återvinningsförfaranden resulterar i”*. Det är inte av föreslagen lydelse tydligt om och i så fall hur detta framkommer. Vidare anges i direktivet att det *”i relevanta fall”* ska

anges destination, insamlingsfrekvens, transportsätt och behandlingsmetod. Här har man i föreslagen lydelse i 54 § tagit bort rekvisitet ”i relevanta fall” och istället framgår att det alltid ska antecknas ”avsedd behandlingsmetod” och ”av vem avfallet ska behandlas” (vilket inte anges i skrivelsen men som Visita tolkar avses motsvara ”destination”). Genom att ”i relevanta fall” tas bort går man således härmed utöver direktivets lydelse vad gäller dessa punkter. Detsamma gäller vid anteckning av ”insamlingsfrekvens” som man enligt skrivelsen har bytt ut mot anteckning av ”när”. Slutligen verkar ”transportsätt” helt tagits bort, om det inte är så att man menar att anteckning av detta ingår i någon av de i den föreslagna lydelsen angivna punkterna. Enligt Visitas uppfattning är det således oklart vad som ska antecknas, vad de olika punkterna innefattar och innebär, och det verkar även som om förslaget delvis går utöver direktivets lydelse.

Vidare föreslås det att det i 57 a § ska anges att de uppgifter som ska antecknas enligt bl.a. 54 § ska ”i direkt anslutning” till antecknandet lämnas digitalt till Naturvårdsverkets avfallsregister. Det anges i skrivelsen att ”Det direkta tillgängliggörandet får anses följa av art 35.1”. Visita anser dock inte att detta framgår av art 35 p 1 i direktivet där det endast anges att det ska föras ett register ”i tidsföljd” över angivna punkter och att ”De ska göra dessa uppgifter tillgängliga för de behöriga myndigheterna genom det eller de elektroniska register som ska inrättas”. Även här verkar således föreslagen lydelse gå utöver kraven i direktivet, vilket inte är tillfredställande ur bl.a. konkurrenssynpunkt och vilket kan påverka företagen negativt i dess möjligheter att uppfylla skyldigheten att tillgängliggöra anteckningsskyldigheten till myndigheterna på ett för företagen möjligt och smidigt sätt.

Då i stort sett alla verksamheter i Sverige omfattas av aktuella utökade krav, dvs. bl.a. en stor mängd små och medelstora företag, bör kravnivån läggas på en så låg nivå som möjligt, i vart fall inte gå utöver direktivets krav. Det har enligt Visitas uppfattning inte angivits några skäl till att i angivna fall ovan gå utöver ändringsdirektivet och detta har inte heller uttalats eller beaktats i konsekvensutredningen. För att inte skapa mer kostnader för svenska företag och försämra företagens konkurrenskraft är det av stor betydelse att genomförande av EU-direktiv sker på ett likartat sätt i de olika EU-medlemsstaterna och att tillämpningen av EU-lagstiftningen är enhetlig. Om det skulle finnas anledning att gå längre än vad direktivet kräver så måste det motiveras mycket väl och redogöras för vilka konsekvenser det får för företagen, vilket inte har skett i detta fall.

Det bör göras mycket tydligt för verksamhetsutövarna vilka anteckningsskyldigheter som föreligger och på vilket sätt de kan uppfylla denna skyldighet, tex. genom tydlig vägledning från Naturvårdsverkets sida.

Hur ska uppgifterna lämnas?

Anteckningsskyldigheten kompletteras som nämnts med en skyldighet att lämna uppgifter digitalt till Naturvårdsverket. Enligt Visitas uppfattning görs det inte klart på vilket sätt detta ska ske. Det anges dock i skrivelsen att verksamhetsutövarna kommer att *”behöva anpassa sina administrativa system för att hantera informationen och överföra den digitalt till Avfallsregistret”*. I skrivelsen anges vidare att *”Avfallsmarknaden i Sverige domineras av ett antal större aktörer som erbjuder tjänster inom avfallsområdet. Dessa tjänster kan bl.a. innebära att man hjälper företag att uppfylla sina plikter/åtaganden enligt avfallslagstiftningen, däribland den nuvarande anteckningsskyldigheten.”* samt att *”troligtvis kommer den större delen av dessa att anlita en avfallsentreprenör för att fullgöra sina skyldigheter”*. Menar Naturvårdsverket att det skulle vara möjligt för företagen att uppdra åt en anlita entreprenör att utföra om anteckningsskyldigheten för företagen samt lämna dessa uppgifter digitalt till Naturvårdsverket i företagets ställe? Detta vore i så fall sannolikt den mest praktiska, rimliga och lämpliga lösningen på frågan, då ett antal vana entreprenörer kan göra detta istället för att var och en av en miljon verksamheter ska belastas med uppgiften. Denna möjlighet bör i så fall tydliggöras för verksamheterna. Även andra sätt som företagen kan uppfylla skyldigheten att inkomma med dessa uppgifter digitalt till avfallsregistret på ett så enkelt och smidigt sätt som möjligt bör göras tydligt för företagen.

Det är också viktigt att företagen inte behöver lämna uppgifter till flera olika myndigheter. Ett företag med verksamhet på flera platser i landet måste kunna lämna de aktuella uppgifterna till en och samma instans i ett sammanhang.

Konsekvensutredningen

Visita anser att konsekvenserna för företagen inte är helt utredda och att angiven uppfattning att kraven i genomsnitt skulle innebära två timmars tidsåtgång per år är alltför lågt räknat. Trots den låga beräkningen beräknas förslaget innebära ökade kostnader för verksamheterna i Sverige till 867 miljoner kronor per år, då det anges vara cirka en miljon verksamheter som direkt berörs av de föreslagna förändringarna. Visita ifrågasätter om detta verkligen är rimligt och proportionerligt. Det är här av största vikt att skyldigheterna hålls vid ett minimum enligt direktivet vid genomförande och tillämpning och att det möjliggörs praktiskt smidiga lösningar på

hur företagen kan uppfylla dessa skyldigheter. Nämnas i sammanhanget kan även att en kostnadsökning för företagen ofta leder även till en prisökning för konsumenterna, något som inte beaktats i konsekvensutredningen.

I skrivelsen anges vidare som en konsekvens för tillsynsmyndigheterna att ”*En ökad ambitionsnivå i tillsynen kan för kommunernas del finansieras genom tillsynsavgifter.*” Då företagen betalar dessa tillsynsavgifter utgör även detta självklart en konsekvens för företagen, som tyvärr inte beaktats i konsekvensutredningen.

Slutligen är det viktigt att verksamheternas behov av sekretess tillgodoses vad gäller de uppgifter de skickar in till avfallsregistret.

Med vänlig hälsning

Jonas Siljhammar
VD

Anna Sandborgh
Bitr. avdelningschef Branschjuridik